

Kiss Károly:

Sok hűhó Trump kínai importot sújtó vámtarifái körül

Trump előző elnökségének egyik legvitatottabb intézkedése a kínai késztermék-importot sújtó vámok felemelése volt. Beiktatásának közeledtével pedig ezt megint sok – már-már hisztérikus kritika éri. Nézzük meg e téma világgazdasági-gazdaságtörténeti háttérét.

Az 1973/74-es nagy olajárrobbanás után átalakult a világgazdaság. A fejlett országok leépítették energiaigényes nehéziparukat, majd ezt követően feldolgozóiparukat. A nehézipar a fejlődő országokba települt át, úgyszintén a feldolgozóipar is. A fejlett országok a magasabb műszaki színvonalat képviselő termékek gyártására és a szolgáltatások fejlesztésére álltak át, és a könnyűipari és feldolgozóipari termékeket egyre nagyobb mértékben a fejlődő országokból importálták: először a délkelet-ázsiai kistigrisektől (ma „alacsony áron termelő ázsiai országoknak” nevezik őket), majd fokozódó mértékben Kínától; Amerika esetében Mexikó hasonlóan jelentős szerepet játszik a késztermék-importban.

Az információtechnológia forradalma eleinte még jobban kiélezte ezt a strukturális különbséget, de idővel abba Kína és a délkelet-ázsiaiak is bekapcsolódtak. A feldolgozóipari termelést is egyre inkább áthatotta az információtechnológia. (Erre utalnak a harmadik, majd a negyedik ipari forradalom kifejezések.) Tehát a késztermék-import már nem csak textilipari és fémipari termékeket jelentett, hanem villamosipari majd elektronikai és számítástechnikai eszközöket is. Az Apple pl. gyártását nagyrészt – az olcsó munkaerő miatt – Kínába helyezte át. Érdekes módon így a két szuperhatalom között szerves együttműködés, sőt, szoros összefonódás jött létre a gazdaságban, miközben a politika mindkét oldalról igyekezett és igyekszik azt korlátozni, mérsékelni.

Ezt tette Donald Trump is 2017-től 2020-ig tartó első elnöksége idején. A stratégiai megfontolások mellett a vámemelések mögött az állt, hogy Amerika külkereskedelmi mérlege erősen negatív Kínával szemben: az Trump első elnökségének második évében, 2018-ban tetőzött, 400 milliárd dollár fölé emelkedett. Így a belső piac és a foglalkoztatás védelme is indokolja a kínai importra kivetett magasabb vámokat. 2018-ban a kínai import részesedése az amerikai késztermék-behozatalban 24 százalék volt. (20-20 százalék körül részesedett Mexikó, valamint az ún. „alacsony áron termelő” ázsiai országok csoportja, és 10 százalék körül Kanada.)

A Trump újraválasztását követő hisztéria része ez is, hogy a világsajtó most megint Amerikát és a világgazdaságot félti a beígért további, kínai termékekere kivetett vámoktól. (Trump bejelentette, hogy megvonja a legnagyobb kedvezmény elvét Kínától, és ezáltal további, a kínai importot sújtó vámok kivetésére nyílik lehetősége.)

Slusszpoén: a Biden-adminisztráció megtartotta a Trump idején a kínai importra kivetett vámokat, sőt, még fokozta is azokat: a Kínából kerülő úton, pl. Mexikóból érkezett termékeket is megadóztatta. Mégis, az elmúlt négy év gazdasági szempontból Amerika egyik

legsikeresebb időszak volt. A Kínával szemben fennálló kereskedelmi deficit pedig 2023-ban 280 milliárd dollárra csökkent. Mindez azt látszik alátámasztani, hogy Donald Trump személye a balliberális világelit számára elsősorban ideológiai okok miatt nem kívánatos, és még sikeres gazdaságpolitikai intézkedéseit is kétségbe vonják.

Bp, 2014. dec. 15.